

Selly de Vries-Haas

Strijen 14 april 1886

Auschwitz 6 september 1944

58 jaar

Clara Rozette de Vries

Rotterdam 4 januari 1911

Duitsland plaats en datum onbekend; 34 jaar

Selly Haas trouwde op 9 november 1909 in Strijen met Aäron Hartog de Vries (Batenburg 11 maart 1879).

In 1911 werd in Rotterdam Clara Rozette geboren. Het gezin verhuisde een aantal keren en vestigde zich in augustus 1929 in Soest.

Aäron de Vries was eigenaar geworden van de Stichtse Margarinefabriek, destijds gevestigd op het adres Amersfoortsestraat 76. Het is niet duidelijk of hij de oprichter was of dat hij deze fabriek had overgenomen.

De fabriek brandde af als gevolg van de grote munitie-explosie op de Leuserheide te Soesterberg op 18 april 1941, mogelijk veroorzaakt door sabotage maar dit is nooit opgehelderd. Aäron was toen al overleden en de fabriek had een andere eigenaar gekregen.

Het gezin woonde op verschillende adressen aan de Amersfoortschestraat. In 1935 liet Aäron de Vries een kapitale villa bouwen op nummer 134. In 1936 betrok het gezin villa Kaja. Aäron heeft niet lang van zijn mooie villa kunnen genieten. Op 10 april 1937 overleed hij.

Selly en Clara bij villa Kaja.

Toen in de zomer van 1942 de oproepen kwamen voor de tewerkstelling van Joden in Duitsland besloten Selly en Clara, zoals zovele anderen, om onder te duiken. Ze kwamen terecht in pension Robersum van de familie Biesmeijer aan de Bosweg 36 te Nunspeet.¹

¹ <https://www.nunspeet.nu/een-huis-met-een-groningse-naam-robsum/>
<https://www.nunspeet.nl/nieuws/nieuwsbericht/artikel/drie-stolpersteine-op-twee-adressen-in-nunspeet>

Het was Joden niet toegestaan om zonder vergunning te verhuizen dus verzocht de burgemeester van Soest in het Algemeen Politieblad van oktober 1942 opsporing, aanhouding en voorgeleiding van Clara Rozette de Vries.² Haar moeder werd niet in dit opsporingsbericht genoemd.

Hans Kruiswijk schreef in een niet gepubliceerd artikel:

“In de nalatenschap van een pensionhouder uit Nunspeet bevond zich een envelop met opschrift ‘Joodse dames’. Er kwamen foto’s tevoorschijn van een aantal mensen en een grote villa.”³

Selly (midden) en haar dochter Clara (links) tijdens hun onderduikperiode in Nunspeet.

Clara de Vries in de tuin in Nunspeet

Moeder en dochter werden tenslotte verraden en opgepakt door een buurman, de NSB'er Karst Doeven, die werkzaam was bij de marechaussee.⁴

² Algemeen Politieblad, nr 43, 29 oktober 1942, 1220, bericht 2593 via joodsmonument.nl

³ Hans Kruiswijk

⁴ Hans Kruiswijk

Op 16 augustus 1944 kwamen ze aan in Westerbork. Op 3 september werden beiden met het laatste transport, waarin ook de familie Frank zat, naar Auschwitz gedeporteerd. Selly is daar op 6 september vermoord. Clara komt, volgens de verklaring van het Rode Kruis niet voor op een lijst van een concentratiekamp. Van haar is niets meer vernomen.

In 1947 werd tegen Karst Doeven de doodstraf geëist wegens het begaan van wreedheden tegen de Noord-Veluwse bevolking. Hij kreeg een gevangenisstraf van 15 jaar opgelegd.⁵

In de nalatenschap van Marianne Clara van der Plas, een nicht van Clara Rozette, overleden in 2015, bevonden zich foto's en papieren van de familie De Vries-Haas.⁶ Behalve de foto's was er ook de correspondentie betreffende de nalatenschap van Clara Rozette de Vries.

Het mooie nieuwe huis aan de Amersfoortse straat werd in augustus 1943 in opdracht van de Niederländische Grundstück-Verwaltung⁷ verkocht aan de heer Perey, die het huis na de oorlog nog in bezit had. In de stukken was ook nog sprake van een woonhuis in Amersfoort.

Uiteindelijk heeft het tot 1957 geduurd voor de nalatenschap geregeld was.

Bronnen

Archief Eemland

arolsen-archives.org

joodsmonument.nl

openarch.nl

Hans Kruiswijk, Het verhaal van de Joodse dames

Archief van Marianne Clara van der Plas via Arnoud Jan Bijsterveld

Historisch Nieuwsblad september 2008

<https://www.nunspeet.nu/opnieuw-drie-stolpersteine-gelegd-in-nunspeet/>

⁵ Nieuwe Leidsche Courant 4 december 1947

⁶ Alle stukken en foto's zijn in 2016 ondergebracht in het Streekarchief Langstraat Heusden Altena. Daar bevindt alles zich in archiefnummer 1542: Families de Vries en van der Plas. Alles is ook gedigitaliseerd. Het gaat vooral om zaken in verband met de afwerking van de nalatenschap. Deze stukken zijn mij toegezonden door dhr. Arnoud Jan Bijsterveld

⁷ Op 11 augustus 1941 vaardigde de Duitse bezetter een verordening uit die Joden verplichtte hun vastgoedbezit aan te melden bij de Niederländische Grundstücksverwaltung (NGV). De Grundstücksverwaltung kreeg het 'beheer' over dat vastgoed, met als voornaamste doel onteigening en verkoop van de panden. Op haar beurt droeg de Grundstücksverwaltung het beheer weer over aan tien zogenoemde lasthebbers – meestal makelaars – die ook wel Aussenstellen (filialen) werden genoemd. Naar schatting werden 20.000 Joodse panden geroofd. De totale waarde bedroeg zo'n 150 miljoen gulden – tegenwoordig 750 miljoen euro.

<https://www.historischnieuwsblad.nl/crimineel-vastgoedcircuit-verdiende-grof-geld-aan-jodenvervolgning/>